

—== זוהר תהלים ==—

ומשום זה את השירה הזאת, נקבה. אבל כּאן ארון ומה שהיה בתוכו יצא, ומשום אותו שהיה גנוז בתוכו נאמר שיר חדש, זכר. כי נפלאות עשה - מה שעשה לפלשתים ומה שעשה לעבודה זרה שלהם. הושיעה לו ימינו, למי? לעצמו. מי זה עצמו? אותו מזמור עצמו, ורוח עליונה קדושה גנוזה בו. ימינו - אותו שירש הזקן, וזו ימינו, שהחזיק באותו מזמור ולא השאירו ביד אחר.

כּאן יש לגלות דבר אחד: כל פעם שאותו ימין היה להרחיש נס, היה מחזיק במזמור זה ושם אותו לפניו להחזיק בו, כּאבא שמחזק ימינו בחזה בנו לפניו ואומר: מי הוא שיקרב לבני? כּיין שפּרח לגבי אביו, שם אביו ידיו על כתפיו לאחור, וזרקו בידי שונאיו. כּביכול בהתחלה כתוב, (שמות טו) 'מינך ה' נאדרי בכח. בכח מי? אותו הנודע. בערבית קוראים לחזה כח. אותו ימין נאדרי ונתחזק בכח. מי הוא שיקרב לבני. אחר כך מה כתוב? (איכה ב) השיב אחר ימינו מפני אויב. שם ימינו על כתפו ודחה אותו לידי שונאיו. בהתחלה ימינו לפניו בחזהו להתחזק בו, ואחר כך לאחוריו על כתפיו לדחות אותו. וכאן - הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, שתי זרועות להתחזק בו. שאם אותן פרות שלא התרגלו בנסים, אלא אותה שעה בגעיה שלהן אמרו שירה זו, נעירת חמור הזקן החסיד שרגיל בנסים על אחת כמה וכמה שאמר שירה. חברים, אם תאמרו שאין דרכו של החמור בכך מיום שנברא העולם, צאו וראו אתון

שבים, והצל לא עבר מעל ראשיהם, ואותו זקן הרים קולו עליהם, והם שומעים. אומר, על זה שאלתי. ערבים ערבים, תלכו, ודרך זו תהא תקינה לפניכם בכל מה שתצוו. שני דברים אמרתם לי ששמחתי בהם. הלכו. אמרו לו החברים, אותו מקום שרבי שמעון שרוי בו, איך אנו יודעים? אמר להם, תשאירו לבעל פסיעות הבהמות שהוא ידריך פסיעותיו לשם. לא היה טוען חמורו, וחמורו סטה מהדרך שני מילין, והלך לשם. התחיל לנהר שלש פעמים, ירד רבי פנחס ואמר לחברים, נקום לקבל סבר פני הימים, שעכשו יצאו אלינו פנים גדולות ופנים קטנות. שמע רבי שמעון נהרת החמור, אומר לחברים, נקום שהרי קול (שמחת) החמור של הזקן החסיד התעורר אלינו. קם רבי שמעון וקמו החברים.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'. מזמור, זקוף טעם למעלה, (שיר יתום קראנו לזה) למה? אלא רשום טעם גדול, שהרי בא אותו מזמור מתעטר בעטרת עליונה למעלה על ראשו ובא זקוף. מי אמר שירה זו? אותן פרות באותן געיות שהיו גועות. שירו לה' שיר חדש, למי היו אומרות שירו? לכמה מרפבות, לכמה ממגים, לכמה דרגות, שהיו באים שם ויצאו לקבל את הארון (נסו), ולהם היו אומרות. שירו לה' שיר חדש - זכר. מה הטעם כּאן שיר, ומשה אמר שירה, נקבה? אלא שם במשה ארון אחד (לחוד). זאת, יצאה מהגלות היא ואוכלוסייה, ולא יותר,

לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וְלִרְקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וְלַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדוֹלִים

זוהר תהלים

בֵּין כֶּף רְאוּ אֶת רַבִּי פִּנְחָס שֶׁהָיָה בָּא. הַגִּיעוּ אֵלָיו, בָּא רַבִּי פִּנְחָס וְנָשַׁק אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, נִשְׁקַתִּי אֶת פִּי ה', הַתְּבַשֵּׁם בְּבִשְׂמִים שֶׁל גִּנְתּוֹ. שְׁמַחוּ כַּאֲחַד וַיִּשְׁבוּ. כִּינּוּן שִׁישְׁבוּ, פָּרְחוּ כָּל אוֹתָם עוֹפוֹת שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים צַל וְהַתְּפָזְרוּ. הַחֲזִיר רָאָשׁוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָרִים לָהֶם קוֹל וְאָמַר, עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם! אֵינְכֶם מְשַׁגִּיחִים בְּכַבּוֹד רְבוּנְכֶם שְׁעוֹמֵד כָּאֵן?! עֲמַדוּ, וְלֹא לָקַחוּ מִמְּקוֹמָם, וְלֹא קָרְבוּ אֵלָיו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר לָהֶם שִׁילְכוּ לְדַרְכָּם, שֶׁהָרִי לֹא נִתְּנוּ לָהֶם רְשׁוֹת לְחֹזֵר? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יָדַעְתִּי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַרְחִישׁ לָנוּ נֶס. עוֹפוֹת עוֹפוֹת! לָכוּ לְדַרְכְּכֶם, וְאָמְרוּ לְאוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עֲלֵיכֶם שֶׁהָרִי בַּהֲתַחֲלָה הָיָה בְּרִשְׁוֹתוֹ, וְכַעַת זֶה לֹא קִיַּם בְּרִשְׁוֹתוֹ. אָבֵל הַעֲלִינוּ אוֹתוֹ לְיוֹם הַסֵּלַע, כְּשַׁעוֹלָה עֲנַן בֵּין שְׁנֵי חֲזָקִים, וְלֹא מִתְּחַבְּרִים. הַתְּפָזְרוּ אוֹתָם עוֹפוֹת וְהִלְכוּ. בֵּין כֶּף הָרִי שֶׁלֶּשֶׁה אֵילָנוֹת מִתְּפַשְׁטִים בְּעֲנַפִּים לְשֶׁלֶּשֶׁה צְדָדִים עֲלֵיהֶם, וּמַעֲיֵן מַיִם נוֹבְעִים לְפָנֵיהֶם. שְׁמַחוּ כָּל הַחֲבָרִים, וְשְׁמַחוּ רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, טָרַח גְּדוֹל הָיָה לְאוֹתָם עוֹפוֹת בַּתְּחִלָּה, וְטָרַח בְּעֲלֵי חַיִּים לֹא צָרִיכִים, שֶׁהָרִי כְּתוּב (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִי לֹא הִטְרַחְתִּי אוֹתָם. אָבֵל אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלֵינוּ, אֵינְנוּ יְכוּלִים לְדַחֹת אֶת הַמִּתְּנוֹת שֶׁלוֹ. יִשְׁבוּ תַּחַת אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְשִׁתּוֹ מֵהַמַּיִם וְנִהְנֶנוּ שָׁם.

לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ

(קלו, ו): [זוהר חדש פ' בראשית (דף יז.)]

בְּלַעַם הִרְשַׁע שֶׁנִּצְחָה אֶת בְּעָלְיָהּ בְּכָל. חֲמוּרוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְעוֹד, אֲתוֹן בְּלַעַם כְּשֶׁדִּבְרָה, מְלֹאךְ עֲלִיוֹן הָיָה עֲלֵיהָ מִלְּמַעְלָה.

כַּעַת יֵשׁ לְגַלוֹת. חֲבָרִים שְׁמַעוּ. פִּי הָאֲתוֹן שֶׁנִּבְרָא בְּעָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הָעוֹלָה בְּדַעְתְּכֶם שֶׁהִפָּה הָיָה פְּתוּחַ מֵאוֹתוֹ זְמַן, אוֹ שֶׁתִּנְאֵי הַתְּנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ זְמַן? לֹא כֶּף. וְסוּד כָּאֵן שֶׁנִּמְסַר לְחֲכָמִים שֶׁלֹּא מְשַׁגִּיחִים עַל טְפִשׁוֹת הַלֵּב. פִּי הָאֲתוֹן - דְּרַגַּת הָאֲתוֹנוֹת, אוֹתוֹ עֲלִיוֹן שֶׁל צַד נִקְבוֹת, אוֹתוֹ שֶׁהָיָה שְׂרוּי עַל אוֹתָהּ אֲתוֹן וְדָבַר מֵעֲלֵיהָ. וְכִשְׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדַרְגָּה זוֹ שֶׁנִּקְרָאת פִּי הָאֲתוֹן, סִתַּם אוֹתָהּ בְּתוֹךְ (הַאֲתוֹן) נֶקֶב תְּהוּם רִבָּה, וְסִתַּם עֲלֵיהָ עַד אוֹתוֹ זְמַן. כְּשֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ זְמַן, פָּתַח אוֹתוֹ נֶקֶב, וַיֵּצֵא וְשָׂרָה עֲלֵיהָ וְדִבְרָה. כְּמוֹ זֶה, (במדבר טז) וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת פִּיהָ. אֶת - לְרִבּוֹת דּוּמָ"ה, שֶׁהוּא פִּי הָאָרֶץ. אֶת פִּי הָאֲתוֹן - לְרִבּוֹת קַמְרִיא"ל, שֶׁנִּקְרָא פִּי הָאֲתוֹן. פִּי הַבְּאֵר כְּמוֹ זֶה. מַה זֶה פִּי הַבְּאֵר? אוֹתָהּ דְּרַגָּה שֶׁהִיָּתָה מְמַנֶּה עֲלֵיהָ לְמַטָּה, וְהִיא תַּחַת פִּי ה', וּמִיָּהוּ? יְהִדְרִיא"ל שְׁמוֹ. שֶׁלֶּשֶׁת הַפִּיּוֹת הִלְלוּ נִבְרָאוּ עָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. בְּשַׁעַת שֶׁקִּדַּשׁ הַיּוֹם, עוֹלָה פִּי הַמְּמַנֶּה עַל כָּל יִתְרַ הַפִּיּוֹת, וּמִיָּהוּ? אוֹתוֹ יוֹם שֶׁהִתְעַלָּה וְהִתְקַדַּשׁ בְּכָל, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא (ישעיה נח) פִּי ה'. עָרֵב שֶׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת נִבְרָאוּ שְׂאֵר הַפִּיּוֹת. הַתְּקַדַּשׁ הַיּוֹם, עֲלָה הִפָּה שְׁשׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, פִּי ה'.

בי לעולם חסדו: ה את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: ט את הירח

זוהר תהלים

והיו עמו רבי יעקב בר אידי ורבי ייסא הקטן. עד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חייא, תמונה מה שכתוב (מלכים א ב) ולבני ברזלי הגלעדי תעשה חסד והיו באכלי שלחנך וגו'. אם כן, כל טוב ואמת לאכל על שלחנו ולא יותר, משאמר כאן והיו באכלי שלחנך. ועוד, לא כבוד המלך הוא שיאכל איש אחר על שלחן המלך, ולא צריך זה אלא המלך לבדו, וכך הגדולים שלו סביבו למטה ממנו.

אמר רבי חייא, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו לרבי יעקב בר אידי, ואתה שמעת בזה הדבר? אמר לו, אתם שיונקים בכל יום מדבש שמן העליון לא שמעתם, כל שכן אני. שאל את רבי ייסא, ואתה שמעת בזה דבר? אמר לו, אף על גב שאני תינוק ומלפני מספר ימים באתי אליכם ולא זכיתי מקדם לזה - אני כן שמעתי. פתח ואמר, (תהלים קלו) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. מה ראה דוד שבסיום ההלל הגדול סים כן בפסוק הזה? אלא שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם, והם סוד נכבד שלו, ואלה הם: מוח ולב וכבד. והם בהפך של העולם הזה. למעלה המוח נוטל בראש, ואחר כך נותן ללב, והלב נוטל ונותן לכבד, ואחר כך הכבד נותן חלק לכל אותם מקורות שלמטה, כל אחד ואחד כראוי לו. למטה הכבד נוטל בראש, ואחר מקרב הכל ללב, והלב נוטל את היפה של המאכל. כיון שנוטל ומתחזק מאותו כח ורצון שנוטל, נותן ומעורר אל

אמר רבי יוסי, המים היו היסוד של הכל, משום שמצאנו שעקר כל מעשה בראשית שלו היו מן המים, ושנינו, בתחלה היו המים מפזרים תחת השמים, עד שגער הקדוש ברוך הוא בהם, והכניסם ואספם את מקום אחד. זהו שכתוב (בראשית א) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. ולאחר כך נתפזרו כמתחלה, ורקע הארץ על המים. זהו שכתוב (תהלים קלו) לרקע הארץ על המים כי לעולם חסדו. אמר עולא, וכי למה צריך כאן חסד, שכתוב לרקע הארץ על המים כי לעולם חסדו? אמר רבי יוסי, חסד גדול עשה הקדוש ברוך הוא בעולמו שהעמיד הארץ על המים, שאלמלא לא היתה הארץ מלמעלה, היה העולם מטושטש בבת אחת. אמר רבי חסדא, אלמלא כן, לא היו בני אדם נוטעים וחורשים וזורעים. עכשו שהארץ למעלה, נוטעים וזורעים, והארץ עומדת בכחה ובקיומה מפני לחות המים אשר מתחת לארץ. ומלמטה יוצאים כמה נהרות, כמה מעינות, כמה מקואות, לרשן כל העולם ולהצמיח הכל, וזהו החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו ועם כל העולם.

שלשה שליטים הם למעלה שהקדוש ברוך הוא נודע בהם והם סוד נכבד שלו ואלה הם: מוח ולב וכבד

נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו (קלו, כח): [זוהר ח"ב פ' תרומה (דף קנ"ג)] רבי חייא היה הולך לרבי שמעון לטבריה,